

UBC

PROGRAMA
9

16 i 17 DE DESEMBRE
SALA 1 PAU CASALS

CONCERT PER A VIOLÍ DE SAINT-SAËNS

JAMES EHNES I JUANJO MENA
ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

PROGRAMA DE MÀ

XAVIER MONTSALVATGE
(Girona 1912 - Barcelona 2002)

PARTITA 1958

(1957) - 16'

Fanfare
Sarabande
Intermezzo
Final

CAMILLE SAINT-SAËNS
(París 1835 - Alger, Argèlia 1921)

CONCERT PER A VIOLÍ I ORQUESTRA N. 3 EN SI MENOR, OP. 61

(1880) - 29'

Allegro non troppo
Andantino quasi allegretto
Molto moderato e maestoso - Allegro non troppo

James Ehnes, violí

PAUSA 20'

EDWARD ELGAR

(Broadheath, Regne Unit 1857 - Worcester, Regne Unit 1934)

SIMFONIA N. 1 EN LA B MAJOR, OP. 55

(1907-1908) - 52'

Andante. Nobilmente e semplice

Allegro molto

Adagio

Lento-Allegro

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

JAMES EHNES, VIOLÍ

JUANJO MENA, DIRECCIÓ

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Jaha Lee, concertino associada / Raúl García, assistent de concertino / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Ana Galán / Natalia Mediavilla / Lev Mikhailovskii / Katia Novell / María Pilar Pérez / Jordi Salicrú / Aurora Zodieru-Luca / Paula Banciu* / Andrea Duca* / Andrés Fernández de Mera / Octavi Martínez* · **SEGONS VIOLINS** Joan Espina*, solista invitat / Emil Bolozan, assistent / M. José Aznar / Patricia Bronisz / Clàudia Farrés / Alzy Kim / Melita Murgea / Robert Tomàs / Cristian Benito* / Ana Kovacevic* / Laura Pastor* / Arthur Ortega* / Oleksandr Sora* / Yulia Tsuranova* · **VIOLES** Aine Suzuki, solista / Anna Puig, solista / Christine de Lacoste / David Derrico / Josephine Fitzpatrick / Frank Heudiard / Sophie Lasnet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Andreas Süssmayr / Johan Gregory Rondon* / Oreto Vayá* · **VIOLONCELS** Charles-Antoine Archambault, solista / José Mor, solista / Blai Bosser / Irene Cervera / Lourdes Duñó / Jean-Baptiste Texier / Irma Bau* / Daniel Claret* / Yoobin Chung* / Horia Mihon* · **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshlyaev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Matthew Nelson / Albert Prat / Anna Cristina Grau* / Nenad Jovic* · **FLAUTES** Christian Farroni, assistent / Beatriz Cambrils / Ricardo Borrull, flautí · **OBOÈS** Rafael Muñoz, solista / Dolors Chiralt, assistent / Disa English, corn anglès · **CLARINETS** Josep Fuster, assistent / Francesc Navarro / Alfons Reverté, clarinet baix · **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Thomas Greaves, assistent / Slawomir Krysmalski, contrafagot · **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / Pablo Marzal, assistent / José Antonio Soria* · **TROMPETES** Ángel Serrano, assistent / Adrián Moscardó / Andreu Moros* · **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Gaspar Montesinos, assistent / Raúl García · **TUBA** José Vicente Climent* · **TIMBALES** Luc Rockweiler · **PERCUSSIÓ** Joan Marc Pino / Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Roberto Oliveira* · **ARPA** Magdalena Barrera, solista / María Jesús Ávila* · **PIANO** Lluïsa Espigolé* · **CELESTA** Dolors Cano*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger

RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez

RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero

PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

* Col·laborador/a

COMENTARI

per **Jaume Radigales**

DE FRANÇA A ANGLATERRA

Entre França i Anglaterra no hi ha tan sols el Canal de la Mànega. Hi ha també moltes diferències culturals, a més de divergències polítiques i socials, que segles enrere van donar peu a no pocs enfrontaments bèl·lics.

Musicalment, la gran illa britànica es va mantenir bastant aliena a les modes del continent, tot i la gran acceptació que, al segle XVIII, va tenir l'òpera italiana (de la mà d'un alemany com Händel). És així com, des de Henry Purcell fins a George Benjamin, hi ha hagut una tradició per la qual han passat músics com Ralph Vaughan Williams, Benjamin Britten o el compositor de qui avui sentirem la primera simfonia, Edward Elgar.

Paradoxalment, i tot i que en el món del rock i el *pop* la música anglesa ha tingut una gran influència sobre el món occidental, en el cas de la mal anomenada "clàssica" la cosa no ha estat així. I a casa nostra, la influència sempre ha estat de caire francès.

Aquest seria el cas de Xavier Montsalvatge (1912-2002), tot i que la seva breu *Partita 1958* es basi més aviat en el classicisme. Ho explicava el mateix músic gironí: «El 1958 vaig compondre aquesta partitura que, dos anys després, va obtenir el Premi Oscar Esplà d'Alacant. Amb el títol de *Partita*, tan apreciat pels compositors del segle XVIII, em vaig proposar realitzar una obra no del tot aliena al classicisme».

L'obra es va estrenar al Teatre Principal d'Alacant el 16 de desembre de 1958 amb l'aleshores Orquestra Municipal de Barcelona (futura OCB i actualment OBC), dirigida per qui llavors n'era titular: Eduard Toldrà.

Estructurada en quatre moviments (*avec allégresse et dureté, sarabanda, intermezzo i final*), sovint és una obra amb no poques analogies amb la *Desintegració morfològica de la Xacona de J. S. Bach* del mateix Montsalvatge.

Des de la França de Saint-Saëns...

Camille Saint-Saëns (1835-1921) va ser un home de cultura extremament curiós, prolífic i amb interessos que anaven de la literatura a les arts plàstiques, passant per l'arqueologia o les ciències naturals, amb un interès especial per les papallones. Musicalment, l'obra és extensa (amb més de quatre-centes composicions) i la seva llarga vida li va permetre fins i tot escriure música d'acompanyament de projeccions cinematogràfiques.

L'estètica musical de Saint-Saëns malda per una renovació de la música francesa, lligada a la tradició però amb vistes a una nova mirada. Com a cofundador de la Société Nationale de Musique, i amb l'objectiu de difondre la música gal·la, prepara clarament el camí de la generació de Debussy, Dukas, D'Indy o Ravel.

Virtuós del piano, va escriure cinc concerts per a aquest instrument, a més de dos per a violoncel i tres per a violí. El tercer i darrer, en si m, és una obra escrita el 1880 i es pot emmarcar perfectament en la gran literatura musical per a violí i orquestra que arrenca amb els concerts de J. S. Bach i que continua amb els de Mozart, Beethoven, Mendelssohn, Brahms, Txaikovski i Bruch, i que tindria com a punt final el d'Alban Berg. Saint-Saëns desplega una extraordinària imaginació melòdica i una reeixida brillantor tímbrica en els diàlegs entre l'instrument solista i l'orquestra. I, evidentment, la pàgina està escrita per a un virtuós majúscul. En aquest cas, el violinista navarrès Pablo Sarasate, que va ser qui va estrenar l'obra (també havia estat el destinatari del primer concert de Saint-Saëns) el 15 d'octubre de 1880 a Hamburg.

Dividida en tres moviments, l'obra segueix l'estructura clàssica del concert, des de l'*allegro non troppo* inicial al *molto moderato e maestoso* conclusiu, passant per l'*andantino quasi allegretto* central, a mode de barcarola.

... a l'Anglaterra d'Elgar

L'obra d'Edward Elgar (1857-1934) ha estat massa sovint víctima de visions o lectures anecdòtiques. Especialment per la popularitat de les cinc marxes que integren *Pomp and Circumstance* o de les sensacionals *Enigma Variations*. Anys després d'aquestes dues composicions, el 1908, el músic anglès va estrenar a Manchester la primera simfonia del seu catàleg. Tot i que Elgar havia esbossat projectes per a futures simfonies, en el seu catàleg figuren tan sols dues composicions completes d'aquesta forma musical. Davant de l'Orquestra Hallé, Hans Richter (que el 1876 havia dirigit l'estrena a Bayreuth de *Der Ring des Nibelungen*) fou l'encarregat de dirigir per primera vegada la simfonia d'Elgar.

Escrita en la tonalitat de La b, estem davant de l'obra d'un músic madur i consolidat, i que amb cinquanta anys s'obria pas com a autor d'una primera simfonia. Una forma musical davant de la qual sempre havia sentit un gran respecte. Amb la humilitat que el caracteritzava, doncs, no va ser fins aleshores que s'hi va enfrontar. I el cert és que el resultat és sorprenentment positiu per l'originalitat de la peça i per la destresa d'Elgar a l'hora de concebre una pàgina amb antecessores tan il·lustres i cèlebres. Sense anar més lluny, les obres de Johannes Brahms (especialment admirat per Elgar) i els colors instrumentals de Richard Strauss.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

